

Stamvader en de takken van de familie Snethlage

Vooraf

In de inleiding op de Familiegeschiedenis is al in het kort een schets gegeven van de ontwikkeling van de familie Snethlage. Hieronder wordt daar nog wat nader op ingegaan. Net zoals het levensverhaal, de biografie, van elke persoon zijn eigen boeiende kanten heeft, zo is dat ook het geval met levensverhaal van elke familie. D.w.z. de ontwikkeling van de familie door alle generaties heen.

Probleem is wel dat er vaak niet al te veel gegevens bekend zijn over de personen die met elkaar de familie vormen. De pretentie van het volgende is dan ook niet meer dan een schets geven van de ontwikkeling van de familie tegen de achtergrond van de tijd.

De stamvader

Elke familie heeft een stamvader. Dat is degene tot wie de familie het verste is terug te voeren is. Hoé ver hangt behalve van speurwerk af van wat er voor bronnen beschikbaar zijn. De stamvader van alle nu bestaande Snethlages is Wilhem(us) Snethlage¹ (1565-1650)². Onbekend is wie zijn ouders waren; waarschijnlijk stamt hij (illegitiem) uit de adellijke familie Von Snetlage. In 1588 werd hij rector van de Latijnse school te Tecklenburg, de hoofdplaats van het gelijknamige graafschap in Westfalen. Vanaf 1589 had hij ook preekbevoegdheid en in 1594 werd hij benoemd tot predikant. Van 1627 tot zijn dood was hij predikant te Cappeln (thans: Westerkappeln).

Staatkundige en godsdienstige situatie ten tijde van de stamvader

Om inzicht te krijgen in wat voor wereld Wilhelmus Snethlage en zijn gezin leefden, is het goed om eens te kijken hoe de staatkundige en godsdienstige situatie toen was.

Het graafschap Tecklenburg waar Wilhelmus ten tonele verschijnt was één van de vele, door eigen hertogen en graven geregeerde, landsdelen van het Duitse Rijk. Op het kaartje hiernaast van Europa in de 16e eeuw is te zien hoe omvangrijk dit rijk in die tijd was. Ook de Nederlanden maakten daar deel van uit. Aan het hoofd van het rijk stond de (Habsburgse) Keizer. De Habsburgers bezaten zelf ook hun “eigen” (op de kaart rose gekleurde) territoria.

Het graafschap Tecklenburg had graven uit verschillende “huizen”. Zij bezaten o.m. ook het aangrenzende graafschap Lingen en de vrije rijksheerlijkheid Rheda. Zij gingen over tot de

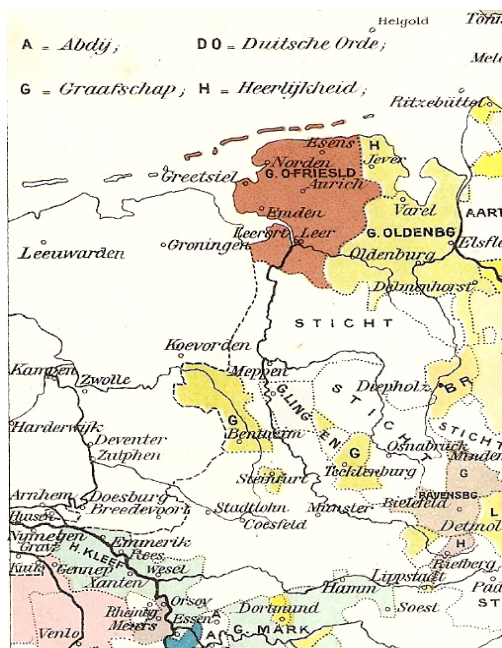
Reformatie en voerden die in 1524 in hun gebieden in. Koenraad, de laatste graaf van Tecklenburg uit het huis Schwerin, trad ook toe tot het Schmalkaldisch Verbond, het verbond van de protestantse vorsten. Als hij in 1557 overlijdt, wordt hij opgevolgd door Graaf

¹ Hier wordt als spelling van de naam steeds Snethlage aangehouden. In het inleidend artikel op de website is reeds aangegeven dat pas in de 18^e eeuw van een uniform gebruik van deze spellingwijze sprake is. Bij voornamen die soms wel en soms niet gelatiniseerd werden is een keuze gemaakt.

² Zie de genealogie en het artikel over de Duitse tak voor uitgebreidere gegevens omtrent personen, data e.d.

Everwijn III van Bentheim, die met zijn dochter Anna was getrouwd. Hiermee krijgen Tecklenburg (met Rheda) en Bentheim dezelfde landsheer. Lingen was toen al afgescheiden van Tecklenburg; daarover hierna. Overigens stuitte de opvolging in Tecklenburg op bezwaar van de Graaf van Solms die met een zuster van Koenraad was getrouwd. Langdurige processen zouden volgen. De zoon van Graaf Everwijn, Arnold III die dus zowel graaf van Bentheim als van Tecklenburg was, stapte in 1588 over van de Lutherse naar de Reformierte (calvinistische) kerk.

Als er eindelijk, begin 18^e eeuw, uitspraken komen van het Rijkskamergerecht over de opvolging in Tecklenburg en de Graaf van Solms in het gelijk wordt gesteld, verkoopt deze in 1707 het graafschap Tecklenburg aan Pruisen. Dit wordt gevolgd door een andere uitspraak, ditmaal van de Rijkshofraad, in 1722, dat Bentheim toch rechthebbend was, maar dan sluit de graaf van Bentheim met Pruisen een overeenkomst waarbij hij Rheda terugkrijgt en Tecklenburg aan Pruisen blijft.

Lingen was aanvankelijk met Tecklenburg na de Schmalkaldische Oorlog door Karel V aan Graaf Koenraad ontnomen en geschonken aan Maximiliaan van Egmond, Graaf van Buren, de latere (1^e) schoonvader van Prins Willem (de Zwijger) van Oranje. Daarna sloot Maximiliaan in 1548 een verdrag met Koenraad, waarbij hij Tecklenburg aan Koenraad teruggeeft en deze laatste afstand doet van Lingen. Karel V erkende dit. Lingen zou later aan Willem van Oranje komen en na een aantal verwickelingen vanaf Prins Frederik Hendrik Oranje-bezit blijven tot de dood van stadhouder-koning Willem III in 1702. Tengevolge van de verdeling van diens erfenis komt het daarna aan Pruisen.

Ook de Nederlandse gewesten hadden aanvankelijk elk hun eigen landsheren, zoals de Graven van Holland, de Graven, later Hertogen van Gelre en de Hertogen van Brabant, maar door huwelijken en dwang waren die gewesten successievelijk - Gelre als laatste, in 1543 - onder dezelfde landsheren, de Bourgondiërs, later de Habsburgers gekomen. Deze zetten gezamenlijke administraties op en legden daarmee de grondslag voor de staatkundige eenheid der Nederlanden.

Maar eind 16^e eeuw was de situatie in zover alweer aan het veranderen dat in de Nederlanden om godsdienstige en economische redenen de Tachtigjarige Oorlog was uitgebroken. Die wordt geacht begonnen te zijn in 1568 met de Slag bij Heiligerlee, terwijl in 1581 zeven Nederlandse provincies het Plakkaat van Verlatinghe, ook wel Akte van afzwering, tekenden, waarin zij verklaarden dat zij Filips II afzetten als hun landsheer. Daarmee was de scheiding van de Noordelijke en de Zuidelijke Nederlanden een feit, waren de landsgrenzen van Nederland in hoofdlijn bepaald en was er aan de grens van Duitsland een calvinistische natie ontstaan.

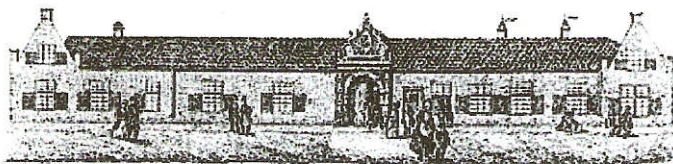
De tijd was echter toch nog roerig, denk aan bijv. de herovering door de Spanjaarden van Groningen in 1580 en de moord op Willem van Oranje in 1584; de Slag bij Nieuwpoort (1600) moest nog komen. Bij de Vrede van Münster in 1648 werd de Republiek officieel erkend. Ook kwam toen in het Duitse Rijk een formeel eind aan de godsdienstoorlogen.

Gevolgen voor de familie

Wat is nu van deze historische ontwikkelingen van belang voor de positie van onze familie ?

- Allereerst valt op dat Wilhelmus in Tecklenburg aantreedt in 1588, het jaar dat Graaf Arnold III en daarmee het graafschap overgaat naar het calvinisme. En in een klein graafschap als Tecklenburg zal zeker de graaf bij zijn aanstelling een laatste woord hebben gehad. Wilhelmus heeft waarschijnlijk aan een universiteit van Protestantse snit gestudeerd. Helaas is onbekend welke; anders waren wij mogelijk iets over zijn plaats van herkomst te weten gekomen. Maar niet van alle universiteiten zijn albi studiosorum gepubliceerd of zelfs bewaard gebleven. Ook werden de inschrijvingen niet steeds goed bijgehouden.
- Verder is duidelijk dat in een tijd dat Luthers en Calvinisten wat verder van elkaar af stonden, de oriëntatie vanuit de calvinistische grensgebieden, zeker voor theologen, gericht zal zijn geweest op de nabije Nederlandse Republiek die zich steeds meer consolideerde. Weliswaar was Groningen (Stad en Ommelanden) in 1580 weer in Spaanse handen gevallen, maar in 1594 kwam Groningen dan toch definitief in handen van de Republiek. In 1614 werd er de Universiteit gesticht en deze was vanuit de Duits grensgebieden de meest nabije calvinistische Universiteit. Reeds in 1615 wordt Samuel, de oudste zoon van de stamvader, er als student ingeschreven. In de eerste generaties zouden de meeste Snethlages, ook vanuit Duitsland, er studeren. Ook later, tot ver in de 18^e eeuw, zouden nog verschillende Duitse Snethlages in de Republiek studeren; ook in Franeker, Leiden, Utrecht en Harderwijk.

Groningen

Het eerste Academiegebouw dat in 1846 werd afgebroken

- Hoe bepalend de (calvinistische) godsdienst in die tijd was, blijkt uit het feit dat de actieradius van de Snethlages zich vanuit Tecklenburg uitstrekte tot Bentheim, Rheda en de Nederlands Republiek, kortom allemaal calvinistische gebieden. Ook zijn er enkele Snethlages te vinden in (het grotendeels katholiek gebleven) Lingen en in Meurs (thans: Mörs) bij Duisburg, die beide tot en met de stadhouder-koning Willem III graafschappen van de Oranjes waren.
- De continuïteit in het predikambt valt op. Daarbij moet wel bedacht worden dat in vroegere tijden er in het algemeen meer traditie in de beroepen zat. Men bleef veelal binnen de eigen kring in de maatschappij. Over het dominees karakter van de familie hierna nog iets meer.
- De overgang van het Graafschap Tecklenburg naar Pruisen zal niet onmiddellijk invloed hebben gehad op de loopbanen van daar wonende Snethlages, maar wellicht wel op den duur. Het zal bijv. hebben bijgedragen aan het verzoek in 1802 aan de stamvader van alle huidige Duitse Snethlages, Dr Bernhard Mauritz, om naar Berlijn te komen als rector van het gymnasium.

Gezin stamouders

Wilhelmus was in 1592 getrouwd met Margaretha Rump (1569-1632), de dochter van de Tecklenburgse predikant Ds Dietrich (Theodor)³ Rump (er waren toentertijd in Tecklenburg twee predikanten).

Deze verbintenis was van belang voor de Snethlages. De familie Rump was een in het graafschap gesettelde familie, die ook in volgende generaties daar veel predikanten en verdere notabelen leverde, dan wel aan hen gerelateerd was.

³ De voornamen Theodor en Dietrich werden vroeger door elkaar heen gebruikt, als allebei afkomstig van Theodorik.

Ook van belang (voor òns) is dat twee telgen Rump over de geschiedenis van het graafschap publiceerden, en daarin ook over de Snethlages⁴.

Van de acht kinderen van het echtpaar Snethlage-Rump studeerden drie van de vier zonen in Groningen. Waar Wilhelm, de tweede zoon, heeft gestudeerd is onbekend. De oudste werd rector van de Latijnse school in Appingedam, de andere drie predikant, resp. in het graafschap Tecklenburg, in eerst het graafschap Bentheim en daarna in Drenthe en tenslotte in het graafschap Bentheim. Van de vier dochters was er één ongehuwd, trouwden er twee met predikanten in het graafschap Tecklenburg, en één met een Tecklenburger waarvan het beroep onbekend is (maar hun zoon werd predikant).

Bij de kleinkinderen zien wij dat enerzijds een traditie van predikanten is gaan ontstaan en anderzijds dat er enige geografische spreiding ontstaat die de aparte ontwikkeling van de drie takken inluidt.

Om e.e.a. wat zichtbaarder te maken volgt hieronder een (summier) schema van de eerste drie generaties (de volwassen geworden manlijke Snethlages en het aantal volwassen dochters).

[afkortingen: T= gfsch. Tecklenburg, B= gfsch. Bentheim, L= gfsch. Lingen, R= hlh. Rheda, M= gfsch. Meurs, NL = Nederlanden.

Tabel I

Ds Wilhelm(us), 1565-1650 rector en predik. Tecklenburg (T), predik. Westerkappeln (T) x Margaretha Rump										
	Samuel 1595-1648/49 stud. Groningen, priv.docent, leraar Gymn. Harderwijk, rector Lat.school Appingedam (NL) (ongeh.)		Ds Wilhelm 1600-1677 predik. Osterberg, Leeden, Lotte, Tecklenburg, Lienen (alle T) x Christophilia Saatkamp		Ds Johannes 1609-1672 stud. Groningen, predik. Brandlecht (B), Roden (NL), Peize (NL) x 2 ^e Trijntje Ebbinge		Ds Rudolph(us) Theodor(us) 1613-1679 stud. Groningen, predik. Ladbergen (B), Rheda (R), Schüttorf (B), Steinfurt (B), tevens conrector gymnasium x 1 ^e Adelheid Sutoris		4 drs	
Wilhelm 1622/23- 1661 jur. stud Gronin- gen (ongeh.)	Ds Alhard(us) Theodor(us) 1629-1710 stud. Bremen, Basel, Gronin- gen, predik. Westerkappeln (T), Lengerich (L), Lienen T) x Katharina Bauer	2 drs	Ds Wilhelmus 1654-1731 stud. Meurs, Groningen, predik. Westerbork (NL) x 1 ^e Jantje Wolters 2 ^e Maria van der Veen		Ds Samuel 1656-1684 stud. Groningen, predik. Peize (NL) x Johanna Hebelia Halfwassenius	2 drs	Ds Wilhelmus 1640-1688 stud. Gro- ningen, rector Latijnse school en predik. Meurs (M) x 1 ^e NN (Zehter) 2 ^e Anna Catharina van Rijswijck	Ds Samuel 1642-1704 stud. Groningen, predik. Schapen (L), x Engele Staverman	Ds Rudolphus 1651-1729 stud. Gro- ningen, predik. Oosterwijtwert (NL), Steinfurt (B), Deventer (NL) x Anna Christina Hundius	1 dr
	tak A (Duitse tak)		tak B (Drents- Friese tak)		dr		ex 1 ^e en 2 ^e huwel. takje (†)	tak C (Gelderse tak)	kinderen (†)	

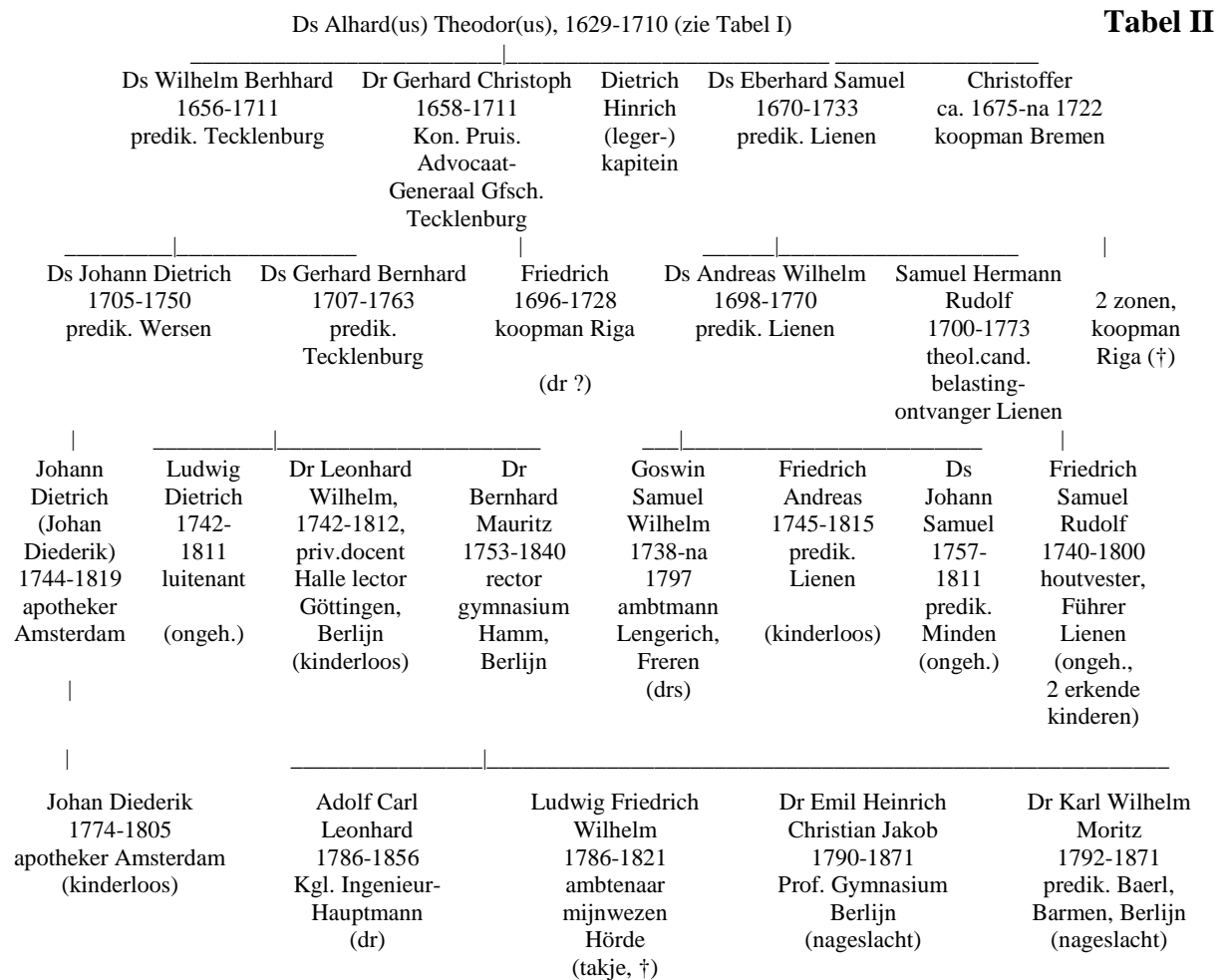
⁴ Gerhardus Arnoldus Rumpius : Das Heiligen Römischen Reichs uhralte hochlöbliche Graffschafft Tekelenburg, Bremen 1672 (fascimilédruck Hamburg 1935) en Gerhard Wilhelm Rump: een handschrift (begonnen 1738) dat in 1938, bewerkt door Hans Krusy, te Leipzig werd gepubliceerd.

Verdere ontwikkeling van de takken in de volgende generaties

Tak A, de Duitse tak

Deze tak zou zich na Alhard Theodor splitsen in een tak die twee generaties predikanten in Tecklenburg zou opleveren en een tak die Lienen, ook in het graafschap Tecklenburg, nog drie generaties als predikant zou dienen. De laatste tak stierf uit in de 19^e eeuw.

De eerste splitste zich in een takje dat in Amsterdam zou belanden, maar daar in de 19^e eeuw uitstierf, en een tak die tot op heden doorgaat. De gezamenlijke stamvader van alle Snethlages uit de Duitse tak is Dr. Bernhard Mauritz (Moritz) Snethlage (1753-1840), die na een studie in Nederland eerst huisleraar/gouverneur werd en vervolgens rector van het gymnasium, eerst te Hamm en daarna te Berlijn. Hieronder een klein schema.

Kenmerkend voor de Duitse tak is dat zij gedurende de 17^e en 18^e eeuw deel uitmaakte van de hecht met elkaar verbonden families van dominees en andere notabelen in het graafschap Tecklenburg – met alleen enige uitwaaiering naar Amsterdam en Bremen/Riga -, maar dat zij vanaf het begin van de 19^e eeuw met de komst van Bernhard Mauritz naar Berlijn algemeen Duits werd. Na de Tweede Wereldoorlog was er een terugkeer naar West-Duitsland van velen die in de gebieden woonden die Oost-Duitsland of Polen zouden worden.

Er zouden in de 19^e eeuw nog enkele predikanten volgen met daarna in de 20^e eeuw als laatste de enige vrouwelijke Snethlage die predikante werd, Helene Snethlage (1908-1993), maar het totaalbeeld wordt dat van een algemeen notabele familie. Daaronder waren er, anders dan in

de Nederlandse takken, ook een aantal legerofficieren en in de landoeconomie betrokkenen (zelfs in het kunstzinnige).

Tak B, de Drents-Friese tak

Van de drie zonen van Wilhelmus, de tweede Drentse generatie, volgde de oudste zijn vader op als predikant in Westerbork. De beide jongere zonen vertrokken naar Amsterdam en werden daar kaarsenmaker resp. suikerbakker. Deze subtak zou in de 19^e eeuw uitsterven, maar liet de Snethlage-naam nog lang voortleven in het “snetlaagje”- koekje/ beschuitje (zie verhaal op de website). In de oudere en nog voortlevende tak bleef het domineesambt nog lang dominant. In 1768 werd met de komst van Albertus Snethlage als predikant te Leeuwarden het accent van de tak naar Friesland verlegd. Zijn jongste zoon, Jacobus Martinus (1777-1846), laatstelijk predikant te Goutum, is de gezamenlijke voorvader van de huidige Snethlages uit deze tak. Ook hier een klein schema.

Ds Wilhelmus, 1654-1731 (zie tabel I)

Tabel III

Ds Johannes 1688-1751 predik. Westerbork	Samuel 1690-1750 mr.kaarsenmaker Amsterdam (kinderen †)	Jan (van der Veen) 1698-1738 suikerbakker Amsterdam
Ds Johannes Wilhelmus 1725-1771 koopman Vries/Roden, verv. predik. O.-Indië	Ds Albertus 1727-1796 predik. IJsselmuiden, Zwijndrecht, Purmerend, Leeuwarden	Ds Wilhelmus 1729-1781 predik. Odoorn, Zwijndrecht

Ds Hendricus 1748-1791 predik. Ambon	zonen VOC †	Ds David 1755-1820 predik Tjalleberd/ Aengwirden, Deil	Ds Nicolaas Jan 1770- 1826 predik. Oppen- huizen, Bozum (ongeh.)	Ds Jan Willem 1771-1846 predik. Oudwoude, Augustinusga	Ds Jacobus Martinus 1777-1846 predik. Hijlaard, Oenkerk, Goutum	Ds Johannes 1757-1840 predik. Odoorn, Coevorden, Maastricht, Leer, Pieterburen (kinderloos)	Ds Fredericus 1759-1825 predik. Peize, Leens, Ditzum, Den Aniel (kinderloos)	Henricus Lambertus 1774-? woont Zwijndrecht (1 dr)
		Johan Willem Ferdinand 1789-1868 rentmeester Mariënwaard, burgemr. Beesd (takje, †)		Jan Foppes 1803-1863 theol. stud., ontvanger directe belastingen Roordahuizum, Tjerkwerd, Leek (3 drs)	Ds Albertus 1811-1889 predik. Hijlaard, Boxum c.s. (nageslacht)		Anne Noordenbos 1814-1849 genees-, heel- en vroedmeester Oostdongeradeel (nageslacht)	

In deze tak is het domineesambt het langst gecontinueerd. Als Jacobus Martinus Snethlage in 1991 overlijdt, komt een eind aan een ononderbroken reeks van bijna vierhonderd jaar predikantschap. Ook hier wordt het beeld dat van een algemeen notabele familie. Daaronder een aantal medici, maar ook daarin ontstaat geen doorgaande traditie.

Te melden valt nog dat het oudste subtakje, dat in de Betuwe belandde, uitstierf, maar via de vrouwelijke lijn voortleeft in de familie Fuhri Snethlage, terwijl uit diezelfde subtak, maar

ook uit de tak van de Amsterdamse suikerbakker, nogal wat familieleden in dienst van de VOC naar Oost-Indië zijn vertrokken, maar daar voor het merendeel jong zijn overleden. Het nageslacht van Anne Noordenbos Snethlage is thans, op één vrouwelijk familielid na, in Canada gevestigd.

Tak C, de Gelderse tak

Bij het bekijken van Tabel I is deze tak nog bepaald niet als Gelders aan te merken. Het Gelderse element begint wanneer Philip Jacob Snethlage (1681/82-1762) in 1713 predikant te Laren (Gld.) wordt. Vandaar gaat hij in 1724 naar Hengelo (Gld.). De tak splitst zich later in een Hengelo'se subtak (uitgestorven) en een tak die na Varsseveld in Dinxperlo belandt. Alle huidige telgen van deze tak stammen van de Dinxperlo'se predikant Rudolph Abraham Iduard Snethlage (1766-1844). Dit levert het volgende beeld op.

Ds Samuel, 1642-1704 (zie Tabel I)			Tabel IV	
Rudolph Abraham 1674/75-1704 apotheker Amsterdam (kinderloos)	Ds Henricus Wilhelmus 1678-1733 predik. Schapen (Lingen) (kinderloos)	Ds Philip Jacob 1681/82-1753 predik. Laren (Gld) en Hengelo (Gld)		
Ds Samuel Jan 1733-1801 predik. Hengelo (Gld)	Mr Henrik Herman 1734-1805 advocaat Zutfen, ontvanger verpondingen Zelhem, wonend Varsseveld			
Mr Philip Jacob 1760-1797 advocaat-fiscaal Kwartier van Zutfen, landschrijver	Ds Rutger Tobias 1761-1823 predik. Everdingen Bredevoort en Hengelo (Gld)	Ds Rudolph Abraham Iduard 1766-1844 predik. Dinxperlo		
Mr Samuel Johan 1794-1830 griffier rechtbank Zutfen (kinderen, †)	Mr Bernard Gutberlet 1803-1869 griffier Rb. Zutfen raadsheer Gerechtshof Arnhem (ongehuwd)	Ds Hendrik Carel Samuel 1802-1872 predik. Dinxperlo (nageslacht)	Ds Rudolph Abraham Engelbart 1815-1889 predik. Arkel, Echteld (als emeritus Zutfen) (nageslacht)	Adolph Carel Lodewijk 1818-1865 koopvaardij-kapitein, koopman Gendringen (nageslacht)

Het beeld is nu wel echt Gelders geworden. Maar ook is te zien dat daarbij het toeval ook een rol speelt. Als de beide broers van Philip Jacob niet kinderloos gestorven waren, was de ontwikkeling wellicht weer anders geworden.

Overigens leeft zijn oudste broer Rudolph Abraham met zijn vrouw Ida Wiltschut wel voort in de familie doordat zijn neef Rudolph Abraham Iduard naar hen vernoemd is en talloze nakomelingen van deze laatste ook weer deze voornamen dragen.

Bijzonder is dat drie generaties uit deze tak opeenvolgend predikant te Hengelo (Gld.) zijn geweest, van 1724-1823. Daarna zou ook de volgende generatie daar nog tot 1894 wonen in hun huis Het Hof (zie apart artikel op de website).

Het domineesambt is overigens het eerst uit deze tak verdwenen. De in het schema vermelde broers Hendrik Carel Samuel en Rudolph Abraham Engelbart waren de laatsten. Van deze tak zijn nogal wat familieleden naar Nederlands-Indië gegaan en ook leverde deze tak verschillende marine-officieren op. De nakomelingen uit de jongste sub-tak (uit Gendringen) zijn het langst Gelderland trouw gebleven.

Als afsluiting van het gedeelte over de takken hieronder de gemeenschappelijke voorvaders van de huidige daaruit stammende familieleden

Dr Bernhard Mauritz (Moritz)
Snethlage (1753-1840)
(Duitse tak)

Ds Jacobus Martinus Snethlage
(1777-1846)
(Drents-Friese tak)

Ds Rudolph Abraham Iduard Snethlage
(1766-1844)
met echtgenote Engelina P. Boland
(Gelderse tak)

Domineesfamilie

In het voorgaande is het dominees karakter van de familie al aan de orde gekomen. Dat valt dan ook meteen op bij het bekijken van de genealogie en de tabellen. Het waren in Duitsland aanvankelijk reformierte predikanten, later dienden zij in de Deutsche Evangelische Kirche (de verenigde kerk van Lutherse en Reformierten), in Nederland in de Gereformeerde, sinds 1816 Nederlands Hervormde Kerk (thans Protestantse Kerk in Nederland).

In totaal hebben 51 Snethlages het domineesambt vervuld. Daarnaast zijn er nog vier Snethlages, die wel theologie hebben gestudeerd, maar geen predikant zijn geworden: twee kregen een ander ambt, één stierf als student en één, een vrouw, werd hulppredikante in de tijd dat vrouwen nog niet werden toegelaten tot het ambt en ging vervolgens lesgeven. Voorts zijn twee (Duitse) niet-theologen dr. hon. causa in de theologie geworden, terwijl twee leden van de familie een niet-universitaire opleiding godsdienstonderricht volgden en daarin werkzaam zijn geweest. Tenslotte zij vermeld dat twee jonge telgen uit de Duitse tak, waarvan de vader Rooms-Katholiek was geworden, in 2011 tot priester werden gewijd. Bij de Gelderse tak is al geweest op de drie generaties Snethlage die successievelijk als predikant te Hengelo (Gld.) stonden, in Duitsland waren zelfs vijf generaties achtereenvolgens predikant te Lienen. Ook in Westerbork en Dinxperlo was sprake van opvolging van vader door zoon, terwijl in Zwijndrecht een broer opvolgde. Verder waren er ook diverse plaatsen waar met tussenpozen Snethlages predikant waren, zoals in Tecklenburg, (Burg-)Steinfurt, Schapen, Peize, Meurs, Odoorn, Hijlaard, Amsterdam en Berlijn.

Er zijn meer domineesfamilies, maar naar de indruk van ondergetekende is de familie Snethlage wel héél priesterlijk !

Tenslotte, samenvattend

De familie Snethlage is vanaf zijn “start” in het Duitse grensgebied generaties lang overwegend een domineesfamilie geweest. De drie takken ontwikkelden zich verder in de regio’s Duits grensgebied, Drenthe/Friesland en de Gelderse Achterhoek. Alle drie de takken verloren in de loop van de 19^e eeuw hun regionale karakter en raakten breder verspreid. Ook verdween vanaf de 19^e eeuw langzaam maar zeker de dominantie van het domineesambt. Eind 20^e eeuw overleden de laatste twee predikanten uit de familie.

Van alle takken leven ook telgen in het buitenland, met name in Canada, Zuid-Afrika en de Verenigde Staten, maar ook her en der.

Vastgesteld kan worden dat de familie als geheel in grote lijn door de loop der eeuwen op hetzelfde sociale niveau is gebleven. Uiteraard had het ene individu of takje meer succes in de wereld dan het andere, maar een grote en blijvende maatschappelijke op- dan wel neergang heeft zich niet voorgedaan.

Albert Snethlage, november 2012